

ga učenja. Svoja dela je, po lastnih besedah, zasnoval tako, da se lahko iz njih učijo vsi, ne glede na starost, tako mladi kot tudi stari.

Zaključek

Pred dvajsetim stoletjem ne pedagoški teoretiki ne praktiki niso veliko razmišljali o učenju odraslih. Najpomembnejše vprašanje, ki pa je bilo pogojeno z družbenimi razmerami, je bilo predvsem, ali, koliko in kako izobraževati otroke in mladino, kako jim posredovati osnovna znanja itn. V zvezi s pridobivanjem znanja in spoznanj odraslih je šlo večinoma za že formalno izobražene, ne pa toliko za začetno opismenjevanje. V vsakem zgodovinskem obdobju lahko identificiramo posamezne komponente vseživljenjskega učenja. V antični Grčiji je imela primat moralna vzgoja. Grki si niso prizadevali vzgojiti in oblikovati književnika, umetnika, učenjaka, ampak človeka, posameznika, ki je skladen z določeno normo. Klasični grški koncept se predvsem zavzema za človeka kot takega, ne za tehnika, strokovnjaka, ki je usposobljen za določeno parcialno opravilo. Cilj je vzgojiti oziroma oblikovati človeka kot takega, ki bo mogel, če bo treba in ko bo treba, pridobiti določeno specialistično znanje. V nekaterih obdobjih je prevladovala ena komponenta oziroma funkcija, v drugih spet druga, včasih pa sta bili pri vzgoji in izobraževanju prisotni obe. Predvsem sta bili obe funkciji prisotni in uravnoteženi v arhaičnem oziroma homerskem obdobju, kasneje pa se je zmeraj bolj začel uveljavljati osebni razvoj posameznika in njegovih značilnosti, v smislu ideala »lep in dober človek« (ideal *kalokagathía*). Priprava posameznika za poklic in razvoj kariere sta stopila v ozadje, vendar sta ves čas antike ostala prisotna pri opredeljevanju ciljev in nalog vzgoje in izobraževanja oziroma pri opredeljevanju ciljev posameznikovega življenja po zaključku šolanja. Še posebej sta pomen razvoja posameznikove osebnosti, kot ga danes razume teorija vseživljenjskega učenja, poudarjala Platon in Aristotel, ki sta pravzaprav izoblikovala helenistični in s tem tudi klasični antični koncept in ideal vzgoje ter izobraževanja.

Od srednjega veka naprej je bil vzgojni motiv v najširšem pomenu predvsem religiozen. Pomembni cerkveni teoretiki so zahtevali od redovnikov in duhovnikov, da redno berejo Sveto pismo in druge »svete spise«, kar je bilo v funkciji razvoja posameznikove osebnosti – za utrjevanje pobožnosti so bile namenjene predvsem molitve. V raznih redovnih pravilih je bila sicer postavljena zahteva, da se mora odrasli kandidat za redovnika naučiti brati, če tega še ne zna, vendar je učenje branja namenjeno predvsem prebiranju duhovnih tekstov. Ena od značilnosti tega časa je tridelna shema družbe, pri čemer so za vsakega izmed razredov,